

E-book Handpan Inspiration Cards

Inhoud:

1. Inleiding
2. Verschil tussen de handpannen
3. Hoe gebruik je de kaarten
4. Speelhouding
5. Harmony kaart
 - a. Patroon uitleg
 - b. Speeltips patroon ritme
 - c. Speeltips patroon maatsoort
6. Skills kaart - techniek toepassingen tijdens spel
7. Melody kaart
 - a. Functie melodie

- b. Dynamisch spelen
- c. Improvisatie
- 8. Ritme kaart
 - a. Verschillende maatsoorten
 - b. Accenten
 - c. Tempo
- 9. Challenge kaart - uitleg
- 10. Improvise kaart
 - a. Spelen op gevoel
 - b. Luisteren naar begeleidingstrack
 - c. De kunst van het weglaten
- 11. Two players - tips om samen te spelen
- 12. Voorbeeld kaartlegging

1. Inleiding

Je speelt vast al even handpan - of hebt er misschien net eentje aangeschaft en bent op zoek gegaan naar een andere manier van leren spelen. Er zijn honderden instructiefilmpjes op het internet te vinden waarbij je als speler een reeks van cijfers voorbij ziet komen, vaak ook begeleid door een handpan speler die dit in een hoog tempo voor speelt. Dit kan behoorlijk frustrerend zijn als je net begint met spelen.

Misschien ben je al een tijdje bezig en heb je ontdekt dat je op een andere - meer creatieve manier - wil leren spelen. Meer op gehoor en op gevoel in plaats van filmpjes kijken met cijfers. Vanuit die invalshoek zijn de *Handpan Inspiration Cards* ontwikkeld; leer handpan spelen vanuit je eigen behoefte en zie de kaarten daarom als een uitdaging waarmee je steeds meer muzikale elementen leert toepassen in jouw handpan spel.

Deze kaartenset is ook ontwikkeld vanuit mijn eigen lespraktijk waar ik vaak de vraag kreeg; 'Hoe kan ik leren spelen op gevoel?' Met mijn muzikale achtergrond heb ik verschillende meespeeltracks gemaakt die het makkelijker maken om op gevoel te leren spelen.

Ik wens je veel speelplezier met de kaarten en geef je in dit E-book tips op welke manier je met de verschillende themakaarten in jouw handpan flow komt!

2. Verschillende handpannen

Welke handpan je ook hebt, je kunt met de kaarten op elk instrument aan de slag. Alle kaarten zijn ontwikkeld vanuit handpannen met 9 tonen. Mocht jouw handpan uit meer tonen bestaan, dan kun je eenvoudig uitbreiden met hogere tonen. Vervang bepaalde cijfers door hogere cijfers waardoor je nog meer variatie hebt. Dit vereist natuurlijk wel wat voorbereiding. Ook handpannen met extra bastonen kun je gebruiken. Vervang de *ding* eens door een andere bastoon. Wel je oren gebruiken of dit goed klinkt!

De 'Improvise' kaarten bevatten links naar muziektracks waarop je kunt meespelen. Je hebt de keuze uit Dkurd of Bkurd om mee te spelen. Wellicht worden er in de toekomst ook andere stemmingen toegevoegd om mee te spelen.

Op andere themakaarten worden voorbeelden gespeeld op een Dkurd handpan, maar deze zijn na te spelen op een Bkurd.

3. Hoe gebruik je de kaarten

Er zijn verschillende manieren om de kaarten te gebruiken. De eenvoudigste manier is; stel jezelf een vraag 'welk onderdeel wil ik gaan oefenen'? Is dat ritme of een handpan patroon, of beide?

Start met bijvoorbeeld een *harmony* card en als je deze hebt geoefend kun je er een *rhythm* card aan toevoegen om het harmony patroon in dit ritme te spelen. Wil je hier nog een stukje extra techniek aan toevoegen dan past een *Skills* card daarbij. Ben je nog niet uitgespeeld, voeg dan nog een *Challenge* card toe om je verder uit te dagen.

Veel kaarten bevatten een QR code die je verdere uitleg geeft of om je voorbeelden te laten zien of horen. Gebruik deze om inspiratie op te doen, naspelen mag natuurlijk ook als je het nog wat lastig vindt om zelf wat te verzinnen.

De *Improvise* kaarten staan op zichzelf, deze combineer je niet met andere kaarten. Deze kaarten zijn speciaal ontwikkeld om mee te spelen met een muziektrack. Op deze manier leer je op gehoor en op gevoel te spelen.

Speel je samen met iemand dan zijn de '*Two players*' kaarten een leuke uitdaging. Je geeft elkaar opdrachten en speelt vaak na elkaar (vraag en antwoord) Op deze manier leer je goed luisteren naar de handpan en leer je ook van elkaars spel. Deze kaarten kun je trouwens ook prima uitbreiden met andere kaarten. Er zijn veel combinaties denkbaar! Het laatste hoofdstuk staan een aantal voorbeeld kaartleggingen om je op weg te helpen.

4. Speelhouding

Wat is nu de juiste houding als je handpan speelt? Zitten op de grond in lotushouding met de handpan op schoot lijkt een prachtige setting maar is niet echt aan te raden als je net begint met spelen. Omdat niet iedereen even lang is, bepaalt de lengte van je benen en bovenlichaam wel wat je in het begin het beste kan proberen.

Mensen die lang zijn zullen in het begin weinig moeite hebben om met de handpan op schoot te spelen. Zitten op een stoel of krukje werkt dan het beste. Beschik je tevens over een standaard dan is dit vooral in het begin best prettig.

Handpan spelers die wat kleiner zijn hebben vooral baat bij een standaard. Eentje die in hoogte verstelbaar is werkt daar het beste bij. Tegenwoordig zijn er ook standaards waar je staand achter kan spelen. Deze werken prima maar zijn best wel prijzig.

Daarnaast zijn er ook vloer standaards te krijgen, deze plaats je op de vloer waar je geknield of zittend op de vloer kunt spelen.

Wat vooral belangrijk is bij een juiste speelhouding is dat je makkelijk je bovenlichaam kan bewegen. Je schouders laag zijn en je armen ontspannen om de pan heen kunnen bewegen. Wissel vooral als je net begint van houding om te ontdekken wat voor jou het beste werkt. Zelf zit ik graag op een laag krukje waarbij de handpan makkelijk tussen mijn knieën geklemd blijft hangen en ik ontspannen kan spelen.

5 Harmony card

a) Handpan patronen spelen.

Handpan spelen bestaat in het begin vooral uit patronen leren spelen en deze oefenen totdat ze automatisch gaan. Waarbij het speeltempo essentieel is. Wil je in het begin té snel spelen, dan zul je merken dat dit ten koste gaat van je coördinatie.

Een patroon bestaat uit een volgorde van tonen die na elkaar of tegelijkertijd worden aangeslagen.

Online zijn er heel veel filmpjes te vinden waarbij patronen via cijfercombinaties worden aangeleerd.

Check www.masterthehandpan.com daar vind je veel leuke online cursussen en toffe handpan patronen.

a. Speeltips harmony patroon ritme

Op de harmony card staan de patronen verdeeld over de twee verschillende handen. Speel eerst in een langzaam ritme. Het wordt makkelijker als je een patroon onthoudt als een vorm. (Van links naar rechts of als een driehoek etc.) Je kunt ook in het begin de cijfers hardop meelezen als je speelt, dat scheelt soms ook in het onthouden én zorgt ervoor dat je de verschillende tonen sneller uit elkaar kunt houden. De linkerkant van de handpan heeft de even cijfers en de rechterkant de oneven cijfers.

Het ritme bepaalt uiteindelijk hoe het patroon klinkt. Je kunt eerst alle tonen los na elkaar spelen. Speel alle tonen op dezelfde lengte na elkaar. Pas daarna andere toon lengtes toe om verschil in ritme te krijgen. Hier zijn heel veel variaties mogelijk. Het is leuk om hier op gevoel een beetje mee te spelen en je eigen ritmes te ontwikkelen. Uiteraard kun je later een ritme card trekken om je verder op weg te helpen met harmony te vertalen naar een ritmepatroon.

b. Speeltips maatsoort

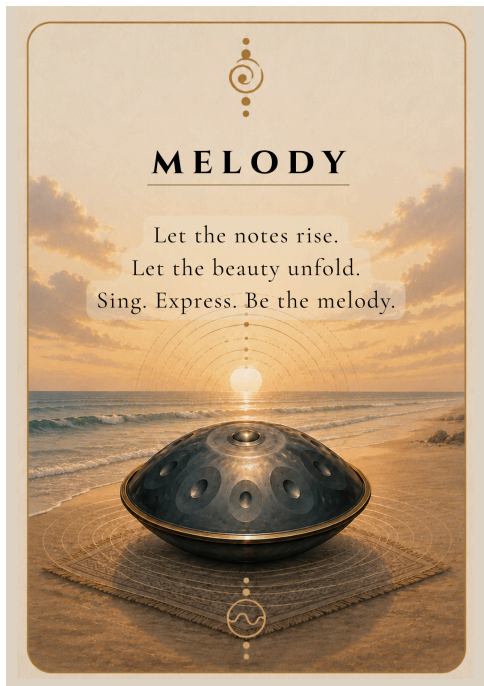
Naast ritme bepaalt de maatsoort hoe de verschillende tellen verdeeld worden. Muziek wordt in een vaste volgorde van verschillende tellen verdeeld. De belangrijkste zijn 4/4: je telt in elke maat tot 4. Daarnaast heb je ook 3-delige maatsoorten; de 6/8 maatsoort en de 3/4 maatsoort. Bij de harmony kaarten zie je de verdeling in de kaart afgebeeld staan.

6 Skills kaart - welke speeltechniek gebruik je?

Handpan leren spelen vereist in het beginstadium vooral bewustwording van je speeltechniek. Op welke manier kun je geluid halen uit de handpan, welke effecten kun je toepassen om verschillen in klank te krijgen. Met de Skills card kun je deze toepassen in je handpan spel.

Voorbeelden speeltechnieken:

- a) Ghostnotes; dit zijn hele lichte aanslagen met de vingertoppen. De naam zegt het eigenlijk al 'ghost' oftewel geest noten. Deze aanslagen zijn zo licht dat je ze nauwelijks hoort terwijl ze wel degelijk effect hebt op je spel. Probeer maar eens met je vingertoppen heel licht te trommelen op de rand om de *ding* heen (niet het speelvlak) Dit gebied op de handpan gebruiken we vaak om percussieve elementen aan ons handpan spel toe te voegen. Maar ghostnotes kun je ook toepassen op elk toon vlak. Het is de enige aanslag die mag 'plakken' dus geen klinkende toon maakt. Ghostnotes hebben dus een percussief karakter
- b) Dynamisch spelen; het verschil in sterkte bepaalt enorm hoé de handpan klinkt. Dit wordt ook voor een groot deel bepaald wat voor soort handpan je hebt en met name van welke metaal jouw pan is gemaakt. Handpannen van embersteel hebben een grotere dynamische range dan bijvoorbeeld een handpan van genitreed staal. Hoe dunner het metaal hoe minder grote dynamiek je tot je beschikking hebt. Maar evenzo belangrijk is jouw manier van spelen. Kun je grote verschillen laten horen tussen hele zachte aanslagen en wat steviger spelen. Dit kun je trainen door een eenvoudig patroon op één toonvlak te spelen; eerst heel zacht en steeds krachtiger aanslaan. Het is belangrijk dat je weet welke dynamische grenzen jouw handpan heeft om muzikaal te kunnen spelen.
- c) Dubbelklanken vormen een mooie aanvulling op jouw handpanspel. Als je weet welke tonen passende dubbelklanken geven dan kun je deze veelvuldig toepassen. Wat eenvoudig is om mee te beginnen zijn twee tonen naast elkaar te spelen. Dit kan natuurlijk met beide handen naast elkaar maar vaak wordt dit ook met één hand gedaan. De techniek daarvoor is dat je de hand in een gefixeerde houding van buiten naar binnen beweegt om twee tonen tegelijk aan te slaan. Vaak met duim en middelvinger in een vaste houding. Dit vereist enige oefening maar is zeker de moeite waard!
- d) Afwisselend spelen, dat wil zeggen alle aanslagen met linker- en rechterhand na elkaar is een speeltechniek waarbij je de perfecte coördinatie over je spel behoudt. Zorg dat je met deze speltechniek dicht bij de handpan blijft en niet te grote bewegingen met de armen maakt. Hierdoor sla je eerder mis en heb je minder controle over de klank. Afwisselend aanslaan is ook de meest gebruikte techniek bij het spelen. Toch zul je ook af en toe wel dubbele aanslagen met één hand spelen als het niet anders kan.

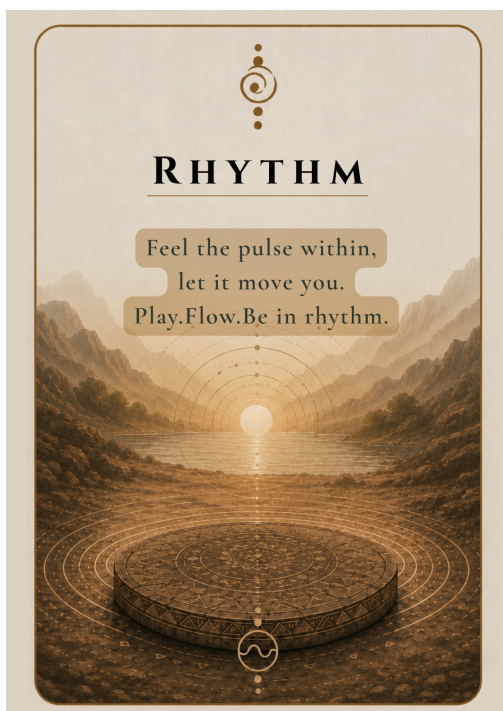
7. Melody kaarten

a) **Functie van de melodie.** Wat is eigenlijk een melodie? Vaak spelen we een vast patroon, vaak herhalend. Om deze patronen met ruimte van elkaar te scheiden, daar past een melodie mooi tussen. We creëren ruimte om met melodie tonen in te vullen. Maar welke tonen zijn dat? De hoge tonen op de handpan lenen zich het beste voor een melodie. Je hoort deze vaak er bovenuit klinken. Maar ook lagere tonen kunnen een melodie patroon vormen. Als je niet weet wat je als melodie zou kunnen spelen dan kun je ook proberen om dit eerst te zingen terwijl je speelt. De melodykaarten gebruik je om te leren luisteren naar je handpan. De melodie vertelt een verhaal, terwijl het handpan patroon dit ondersteunt.

b) **Dynamisch spelen** - in het vorige

kopje 'Skills' kwam dynamisch spelen ook al even aan bod. Bij de melodie is dit essentieel. Je wilt namelijk dat de luisteraar hoort wat je 'te vertellen hebt' en dus zorg je dat de melodie met iets meer nadruk gespeeld wordt. Of laat door verschil in dynamiek juiste noten iets krachtiger klinken dan andere.

- c) **Improvisatie** - zelf iets verzinnen waardoor er vanzelf iets van een melodie ontstaat. Dit is een hele fijne manier om je innerlijke stemgeluid te laten klinken. Wat hoor je op het moment dat je speelt? Soms heb je '*lucky shots*' tijdens het spelen; een mooie melodieliijn. Herhaal deze gerust een paar keer en pas daar wat variatie op (verschil in klanksterkte of een ander ritme) Als je spontaan een mooie melodieliijn speelt maak gebruik van de kracht van de herhaling en ontdek wat je hier nog meer mee kunt doen. Je komt dan vanzelf in de flow.

8. Ritme kaarten

Handpan spelen bestaat voornamelijk uit tonen na elkaar aanslaan in een bepaalde volgorde, we noemen dit een handpan patroon. Dit aanslaan gebeurt vrijwel automatisch in een constante beweging, we noemen dit een ritme patroon. Ritme heeft te maken met de maatsoort en ook het tempo waarin je speelt.

a) **Maatsoorten.** Muziek beweegt zich door een rangschikking van tijd. We ervaren tijd in muziek als een vertrouwd element. Het bepaalt ons gevoel van een constante. Er zijn verschillende manieren om deze tijd waar te nemen. Dit doen we

door mee te tellen, mee te dansen, mee te wiegen, mee te lopen op een bekende cadans. Dit is de maatsoort die je ervaart.

De meest voorkomende maatsoort is een evenredige maatsoort, we kunnen tot 2 of tot 4 tellen. Denk aan het lopen in de maat op marsmuziek. We tellen dan onbewust mee tot 4

De oneven maatsoort is een 3-delige. Deze kun je herkennen door een hoog 'mee-wieg' gehalte. We tellen onbewust mee tot 3.

Het verschil in maatsoorten is heel bepalend voor jouw speeltechniek; deze is voor de verschillende maatsoorten namelijk niet gelijk. Ook ontwikkel je vaak een voorkeur voor een even- of een oneven maatsoort. Dit heeft ook te maken met jouw eigen muzikale ervaringen.

b) **Accenten spelen**

Als je een willekeurig ritmepatroon oefent, probeer dan eens accenten toe te voegen. Dit betekent dat je één van de tonen iets sterker speelt dan de rest. Automatisch verandert hierdoor het ritmepatroon. Vooral wanneer deze accenten niet op de zogenaamde 'zware' maaddelen vallen maar ertussen. Ik leg je dit even uit: zware maaddelen, dat zijn de verschillende tellen van elke maatsoort. Stel je voor we spelen in een even maatsoort van 4 tellen, dan zijn de 1, 2, 3 en 4 de zware maaddelen. Maar tussen deze tellen in kun je ook spelen en dat is waar accenten juist zo goed werken. We tellen dan 1-ne-2-je-3-je-4-re. Een accent op de 'ne' van de eerste tel in plaats van óp de eerste tel geeft een heel andere ritmische ervaring. Het vereist wel wat oefenwerk voor je dit kan spelen maar geeft wel zoveel meerwaarde aan je handpan spel, en dus de moeite waard!

c) **Tempo**

Het tempo waarin je speelt bepaalt ook het ritmische deel van jouw spel. Sneller spelen levert vaak niet gelijk ook beter resultaat op. Terwijl langzaam spel juist de coördinatie tussen de twee handen bevordert. Ontspanning tijdens sneller spelen is essentieel. Juist door sneller te gaan spelen neemt onbewust de spierspanning in handen en armen toe terwijl het tegenovergestelde - ontspanning - een beter resultaat oplevert. Let dus goed op je speelhouding tijdens het spelen.

9. Challenge kaarten

Met de Challenge kaarten voeg je een extra uitdaging toe aan je spel. Deze zijn een aanvulling op de Skills kaarten. Je kunt ook starten met een Challenge kaart als je nog niet weet wat je wilt oefenen.

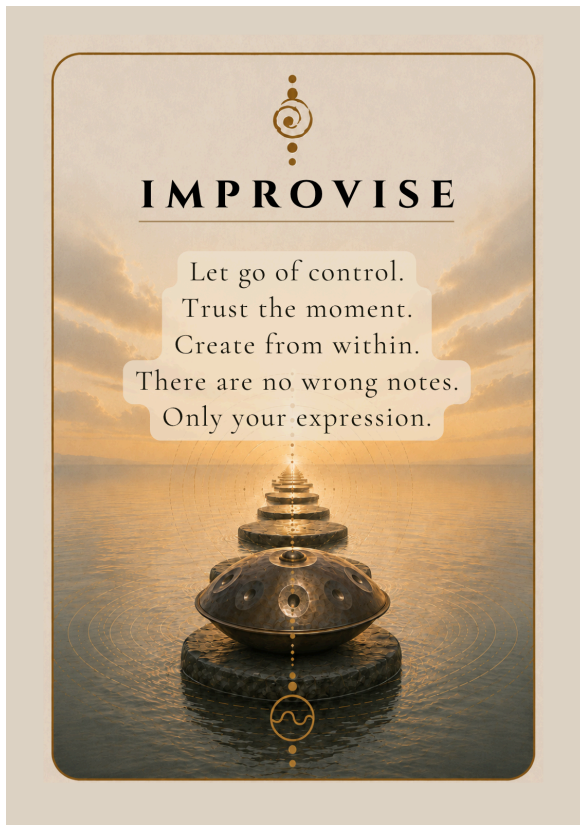
De combinatie Harmony en Challenge kaart of Ritme en Challenge kaart zijn goede voorbeelden. Voeg gerust ook een challengekaart toe als je gaat spelen met de Improvise kaart.

Eigenlijk passen ze bij elke themakaart.

Daag jezelf uit en ontwikkel jouw speeltechniek, maar vooral je muzikaliteit!

10. Improvise kaarten

Met de Improvise kaarten kom je in jouw eigen handpan flow. Met de achtergrond muziek leer je perfect spelen op gehoor en gevoel. De muziek is heel open en toegankelijk en nodigt uit om intuïtief mee te spelen. En wat zo fijn is: alles klinkt goed! Je kunt geen foute tonen aanslaan. Eén van de voordelen van handpan spelen.

Bij deze kaarten vind je een kort voorbeeld filmpje wat je eventueel zou kunnen meespelen. Laat je hierdoor niet beïnvloeden; het is slechts een voorbeeld om je in een bepaalde flow te krijgen. Zorg dat je de muziek afspeelt op een aparte USB speaker die je op oorhoogte plaatst om de juiste speelervaring te krijgen. Misschien overbodig om te vermelden: met oortjes in spelen is niet aan te raden aangezien je de handpan minder goed kunt horen tijdens het spelen.

De muziek van deze kaarten varieert van een lekkere beat tot rustige ambient muziek.

a) Spelen op gevoel

Hoe begin je? Waar let je op als je wilt spelen op gevoel? Het antwoord is simpel; vertrouw op je gevoel. Als je luistert naar muziek kun je proberen om te ontdekken waar de muziek je 'raakt', welk deel van de muziek jou het meeste aanspreekt. Is dat het ritmische deel, het harmonische of juist de melodie? Volg dat deel wat jouw aandacht trekt en probeer dit te imiteren. Een makkelijk voorbeeld is om een ritmepatroon te ontdekken in muziek. Je hebt dit deel als het goed is al geoefend met de ritme kaarten. Luister naar het ritme in de muziek en probeer dit te imiteren. Het gaat dus niet om de juiste tonen maar om het ritme patroon. Om dit makkelijk te maken kun je dit het beste op de rand om de *ding* meespelen. Met ghostnotes (lichte aanslagen met de vingertoppen).

b) Luisteren naar de begeleidingstrack

Als je begint met meespelen met de muziektracks is het aan te bevelen om eerst de track eens te beluisteren voordat je gaat meespelen. Probeer de muziek in te delen in vorm, bijvoorbeeld een open begin daarna hoor je verschillende harmonie patronen. Maak een analyse in je hoofd van de muziek, zo weet je daarna beter wat er 'voorbij' komt als je gaat meespelen. Hoe meer je vooraf al in kaart brengt hoe prettiger het is om mee te spelen.

Daarna kun je deze verschillende delen gaan invullen met de handpan waarbij je vooral onderdelen probeert te imiteren zoals in punt a) staat omschreven.

In sommige muziektracks is een duidelijke melodie hoorbaar, je kunt deze proberen mee te spelen of juist als vraag te muzikaal te beantwoorden. Dit is een mooi begin van op gevoel spelen.

c) De kunst van het weglaten

Improviseren betekent spelen wat je in het moment hoort. Probeer vooral niet teveel te spelen. Soms lijkt het alsof we veel moeten invullen maar juist stiltes laten vallen geeft ook muzikale invulling. Met de inzet van een volgende muzikale frase klinkt het daardoor extra spannender. Timing is alles!

11. Two players

Spelen met z'n tweeën is extra leuk en heel leerzaam voor je muzikale ontwikkeling. Met deze kaarten geef je elkaar spelopdrachten en leer je van elkaars spel. Samenspelen heeft bovendien nog een andere meerwaarde; je kunt proberen om de twee handpannen gelijk te laten klinken in klanksterkte, aanslag etc. Alsof het één instrument is. Elkaar naspelen is een voorbeeld van deze kaart. Je kunt deze kaarten trouwens weer heel goed combineren met andere kaarten zoals de ritmekaart (zie afbeelding)

Samen spelen kan op twee handpannen maar ook heel goed op één handpan. Vooral met kinderen is dit een leuke bezigheid. Plaats de handpan met de laagste toon voor de ene persoon terwijl de andere speler tegenover de

ander plaatsneemt. Je kunt op deze manier speler 1 (die aan de lage kant zit) een basispatroon laten spelen terwijl speler 2 aan de hoge kant improviseert.

Ben je met meerdere spelers dan kun je deze kaarten natuurlijk prima inzetten en de groep verdelen voor de verschillende opdrachten.

12. Voorbeeld kaart legging

- Start met één kaart naar keuze en oefen wat de opdracht is.
- Je kunt bij optie a) een extra kaart aanleggen en opdracht a en b samenvoegen.
- Aansluitend zou je nog een challenge kaart kunnen aanleggen voor een extra uitdaging.
- Je kunt de kaart zelf selecteren of je laten verrassen door er eentje blind uit de stapel te trekken.

Voorbeeld 1:

Het hangt natuurlijk van jouw persoonlijke leerdoel af wat je wilt oefenen of welk spelelement je wilt verbeteren. Je kunt dagelijks een willekeurige kaart trekken en je creativiteit stimuleren of heel gericht de themakaarten gebruiken om elk onderdeel apart te trainen.

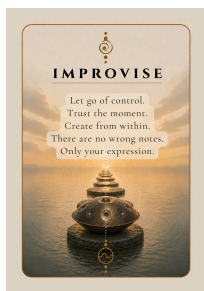
Voorbeeld 2:

Trek een ritme kaart en kies 3 willekeurige tonen op de handpan om een patroon te ontdekken.

Dit kan je ook omdraaien door bijvoorbeeld eerst een Harmony kaart te trekken en hier zelf een ritme bij te bedenken.

Voorbeeld 3:

Trek een *Improvise* kaart en voeg hier een *Challenge* of een *Skills* kaart aan toe.

Wil je meer op gevoel handpan leren spelen, dan kun je op www.zenyamusic.nl terecht voor nog meer Handpan Practice Loops.

©ZenyaMusic 2026